

REPUBLIKA
SLOVENIJA
OKROŽNO
SODIŠČE
LJUBLJANA

Opr. št. P 64/2020 -II

DELNA

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Okrožno sodišče v Ljubljani je po sodnici mag. Mirjani Reberc,

v pravdni zadevi tožeče stranke:

[redacted] ki ju oba zastopa Odvetniška pisarna Robert
Preininger, d. o. o., v Šmarju pri Jelšah, [redacted]

ob udeležbi stranskega intervenienta na strani prve toženke [redacted]

zaradi ugotovitve ničnosti kreditne pogodbe in plačila zneska [redacted] (vrednost
spora: [redacted] EUR),

po 14. junija 2023 zaključeni glavni obravnavi in do 3. julija 2023 pridržani odločitvi

RAZSODILO:

- I. Ugotovi se, da so Pogodba o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo št. [REDACTED] 2007, Notarski zapis SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007, Dodatek št. 1 k Pogodbi o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo št. [REDACTED] [REDACTED] z dne [REDACTED] 2014 in Notarski zapis SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2014, nični.
- II. O stroških postopka bo odločeno s končno odločbo.

OBRAZLOŽITEV:

Oris postopka in navedbe strank

1. Tožnika sta [REDACTED] 2020¹ vložila tožbo zoper [REDACTED] (prva toženka). S tožbenim zahtevkom sta zahtevala, da naj sodišče ugotovi, da sta Pogodba o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo št. [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007 in Notarski zapis [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007, nična. Prva toženka naj jima plača znesek [REDACTED] EUR in povrne stroške postopka. Po odgovoru prve toženke na tožbo sta v prvi pripravljalni vlogi (red. št. 22 spisa) tožbo spremenila. Poleg ničnosti kreditne pogodbe in k tej sklenjenega Notarskega zapisa SV- [REDACTED] sta zahtevala tudi ugotovitev ničnosti Dodatka št. 1 h kreditni pogodbi in Notarskega zapisa SV [REDACTED] v dajatvenem zahtevku pa zahtevala plačilo [REDACTED] EUR. Predlagala sta tudi, da sodišče pozove družbo [REDACTED] in [REDACTED] da vstopita v pravdo. Prva toženka pa je v odgovoru na tožbo predlagala, da v pravdo kot stranski intervenient na njeni strani vstopi tudi družba [REDACTED]. Sodišče je s sklepom z dne [REDACTED] dopustilo intervencijo družbe [REDACTED] na strani prve toženke ter ob soglasju [REDACTED] in družbe [REDACTED] ugotovilo, da vstopata v pravdo kot toženi stranki. Tožeča stranka je [REDACTED] 2022 tožbo zoper družbo [REDACTED] umaknila, sodišče pa je s sklepom z dne [REDACTED] 2022 postopek zoper njo ustavilo. Sklep je pravnomočen.
2. Iz tožbe izhaja, da sta prvi tožnik kot kreditojemalec in zastavitelj ter druga tožnica kot solidarna porokinja in zastaviteljica s toženko kot banko (pod takratnim nazivom [REDACTED] 2007 sklenila pogodbo o dolgoročnem evrokreditu z valutno klavzulo št. [REDACTED]. Predmet pogodbe je bil dolgoročni namenski kredit z valutno klavzulo v višini [REDACTED] CHF, z rokom vračila v 120 mesečnih anuitetah v evro protivrednosti po tečajnici banke Slovenije - referenčni tečaj evropske centralne banke (ECB) na dan plačila in zapadlostjo anuitete vsak zadnji dan v mesecu. Predviden znesek mesečne anuitete je na dan priprave kreditne pogodbe

¹ Tožba je bila vložena priporočeno po pošti [REDACTED]

■
—
■

znašal [REDACTED] CHF, pri čemer je prva anuiteta zapadla v plačilo [REDACTED] 2007, zadnja pa [REDACTED] 2017. Na podlagi notarskega zapisa te pogodbe, SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007, je bila za zavarovanje terjatve toženke ustanovljena in vknižena hipoteka z zaznambo neposredne izvršljivosti na nepremičnini parc. št. [REDACTED] [REDACTED] (sedaj ID znak parcela [REDACTED]). Nepremičnina je bila v času sklenitve notarskega zapisa v lasti tožnikov, vsakega do polovice. Nepremičnina od [REDACTED] 2018 ni več v njuni lasti. Kredit je bil dan za nakup [REDACTED] hiši, zunaj namena poklicne ali pridobitne dejavnosti.

Tožnika trdita, da banka ob sklepanju kreditne pogodbe do njiju ni izpolnila svoje pojasnilne dolžnosti. Sklicujeta se tudi na znatno neravnotežje v medsebojnih pravicah in obveznostih po kreditni pogodbi. Začetno stanje kredita po kreditni pogodbi je na dan [REDACTED] 2007 znašalo [REDACTED] CHF oziroma [REDACTED] EUR. Začetna anuiteta, ki je zapadla v plačilo [REDACTED] 2007, ko je referenčni tečaj ECB znašal [REDACTED] CHF za 1 EUR je znašala [REDACTED] CHF oziroma [REDACTED] EUR. Referenčni tečaj ECB na dan [REDACTED] 2018 CHF za 1 EUR pa je znašal [REDACTED], kar pomeni, da je znašala cena anuitete po kreditni pogodbi skoraj toliko v evrih, kot je znašal mesečni znesek anuitete v CHF, cel kredit pa skoraj toliko v EUR, kot je znašal cel znesek kreditov CHF, kar pomeni drastičen porast obveznosti. Prvi tožnik je na račun predmetnega kredita do [REDACTED] 2016 toženki plačal [REDACTED] EUR, kar je več, kot je leta 2007 od nje sploh prejel. Nato je dolg tožeče stranke do toženke odkupilo podjetje [REDACTED]. V obdobju od 11. 1. 2017 do 18. 9. 2018, ko sta tožnika za poplačilo svojih obveznosti prodala nepremičnino, je prvi tožnik [REDACTED] plačal še dodatnih [REDACTED] EUR, s čimer je bil predmetni kredit dokončno poplačan. Skupno je torej prvi tožnik za poplačilo kredita plačal [REDACTED] EUR, kar je bistveno več, kot je na račun predmetnega kredita leta 2007 prejel, vse navedeno pa kaže na znatno neravnotežje v medsebojnih pravicah in obveznostih po kreditni pogodbi. Tožnik trdita, da je kreditna pogodba po vsebini kompleksen finančni instrument s potencialno neomejeno izgubo na njuni strani. Če bi toženka opravila svojo pojasnilno dolžnost in bi bila seznanjena s tveganji, ki jih pogodba prinaša, potem je ne bi sklenila. Sklenjen posel tudi nasprotuje temeljnemu načelu obligacijskega prava – načelu enakopravnosti udeležencev v obligacijskih razmerjih iz 4. člena OZ, načelu vestnosti in poštenja iz 5. člena OZ, kot tudi omejitvam pogodbene svobode iz 3. člena OZ. Sklenjen posel je v celoti ničten na podlagi četrtega odstavka 39. člena OZ in prvega odstavka 86. člena OZ. Toženka naj jima plača [REDACTED] EUR in povrne stroške postopka. Dajatveni tožbeni zahtevek na plačilo sta poleg kondikcijske podlage utemeljevala tudi na odškodninski podlagi - tako zaradi kršitve pogodbenih obveznosti v zvezi z neizpolnitvijo pojasnilne dolžnosti, kot tudi iz naslova odškodninske odgovornosti. Višina škode je razlika med tem, koliko je tožeča stranka prejela ob črpanju kredita in koliko je odplačala. Vse kar je več, so tečajne razlike. Zato odškodninski zahtevek po višini sovпада z obračunom terjatve, ki sta ga tožnika navedla kot posledico zatrjevane ničnosti kreditne pogodbe.

3. Prva toženka je zahtevku nasprotovala. Prvenstveno je predlagala, da sodišče tožbo zavrže. Tožnika zanjo nimata pravnega interesa, tožbeni zahtevek pa je tudi neutemeljen, saj je tožba nesklepčna. Toženka povzame podatke o kreditni pogodbi, kot jih navajata tožnika. Ker tožnik ni redno izpolnjeval obveznosti po kreditni pogodbi, mu je poslala več opominov (navaja datume od 9. 12. 2013 do 9. 11. 2016). Prvi tožnik, druga tožnica, [REDACTED] kot nov solidarni porok in družba [REDACTED] kot zastavitelj ter toženka so nato [REDACTED] 2014 sklenili Dodatek št. 1 h kreditni pogodbi, ki je bil [REDACTED] 2014 sklenjen tudi v obliki neposredno izvršljivega notarskega zapisa notarja [REDACTED]. S tem dodatkom so pogodbene stranke spremenile pogoje prvotne kreditne pogodbe in se dogovorile, da se neplačana glavnica v višini [REDACTED] CHF pripiše k novi glavnici, ki na dan sklenitve Dodatka št. 1 znaša [REDACTED] CHF. V zavarovanje terjatev tožene stranke je bila na v dodatku določenih nepremičninah v lasti zastavitelja [REDACTED] ustanovljena zastavna pravica v korist toženke, h kreditni pogodbi pa je pristopil nov porok [REDACTED]. Slednjih dejstev tožeča stranka niti ne zatrjuje, še manj pa vtožuje ničnost Dodatka št. 1 h kreditni pogodbi. [REDACTED] 2016 je toženka teriatve iz kreditne pogodbe in dodatka prenesla na novega upnika, družbo [REDACTED]. Dne [REDACTED] 2018 je prvi tožnik izpolnil vse obveznosti po kreditni pogodbi in dodatku. Glede na to, da je tožeča stranka kredit po kreditni pogodbi v celoti plačala, nima več pravnega interesa za ugotovitev ničnosti kreditne pogodbe. Toženka tudi trdi, da določbe OZ v ničemer niso bile kršene, kreditna pogodba ima veljavno pravno podlago in odškodninska odgovornost toženke v ničemer ni podana, odškodninski zahtevek oz. zahtevek na kondikcijski podlagi je zastaran. Tožeča stranka je za domnevno škodo oz. okoliščine, na podlagi katerih utemeljuje ničnost pogodbe, izvedela najkasneje 2011, ko je bilo razmerje med EUR in CHF na primerljivi ravni ko v januarju 2015. Prav tako niso bile kršene določbe predpisov o varstvu potrošnikov, svojo pojasnilno dolžnost je v celoti izpolnila, kar obširno obrazloži. Nikoli tožnikoma ni trdila, da naj bi bil kredit, vezan na CHF, varen. Predstavila jima je vse relevantne okoliščine in ju opozorila na valutno tveganj, nikakor pa ni mogla napovedati gibanja menjalnega tečaja EUR/CHF v prihodnosti. Tožnika tudi nista ukrepala v smeri, da bi se valutnemu tveganju izognila, na kar sta bila opozorjena v 20. točki kreditne pogodbe. Prva toženka trdi, da je bila v dobri veri in tožnikoma ni prikrivala nobenih informacij. Tudi ni prišlo do znatnega neravnotežja v pogodbenem razmerju pravnih strank. Vedenja o tem, kako se bo menjalni tečaj EUR/CHF gibal v prihodnje, v trenutku sklenitve kreditne pogodbe ni imela. Izrecno, poleg ugovora zastaranja, nasprotuje dajatvenemu zahtevku tudi zato, ki je postavljen napačno.
4. V nadaljnjih vlogah sta stranki vztrajali pri svojih stališčih in jih podrobneje utemeljevali. Za odločitev pravno pomembne bo sodišče povzelo v nadaljnji obrazložitvi.

Sprememba tožbe

5. Sodišče je predlagano spremembo tožbe dopustilo na naroku [REDACTED] 2023. Spremenjena tožba se opira na istovrstno dejansko in pravno podlago kot že pri prej postavljenem zahtevku, poleg tega je smotno, da se v istem postopku dokončno uredi razmerja med strankama in se tožbe ne kopičijo (prvi odstavek 185. člena Zakona o pravdnem postopku, v nadaljevanju ZPP).

Dokazni postopek

6. V dokazne namene je prebralo in pogledalo listinske dokaze tožnikov v prilogah A 3 do A 71 spisa in prve toženke v prilogah B 1 do B 65 spisa. Pri tem je sodno prakso v citiranih prilogah upoštevalo v okviru materialnega prava, pravna mnenja, ki sta jih predložili pa kot del trditvene podlage vsake od pravnih strank.
7. Zaslišalo je oba tožnika ter prič [REDACTED] in [REDACTED]. Ni zaslišalo toženca [REDACTED]. Pravilno vabljen na zaslihanje, na narok [REDACTED] ni pristopil. To pa je njegova pravica. Zavrnilo je tudi zaslihanje prič [REDACTED].

Delna sodba

8. Sodišče je ocenilo, da je na podlagi obravnavanja samo del zahtevka, t. j. zahtevek na ničnost kreditne pogodbe in dodatka k tej ter obeh notarskih zapisov, zrel za končno odločbo. Glede tega je izdalo delno sodbo (314. člen ZPP).
9. Tožbeni del zahtevka na ugotovitev ničnost naštetih pravnih poslov je utemeljen.

Materialnopravna podlaga

10. Materialnopravno podlago za presojo spornega pogodbenega razmerja predstavljajo Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah², Zakon o varstvu potrošnikov³, Zakon o potrošniških kreditih⁴ ter Obligacijski zakonik⁵. Sodišče bo določila, pomembna za odločitev, izpostavilo v nadaljnji obrazložitvi.
11. Obe stranki sta glede odprtih pravnih vprašanj predložili različne strokovne članke in pravna mnenja. Sodišče se je pri odločitvi oprlo na sodno prakso SEU,

² Ur. l. EU L 95, 21. 4. 1993, str. 29-34, v nadaljevanju: Direktiva 93/13.

³ Ur. l. RS, št. 20/98 in nasl., v nadaljevanju: ZVPot.

⁴ Ur. l. RS, št. 70/00 in nasl., v nadaljevanju: ZPotK.

⁵ Ur. l. RS, št. 83/01 in nasl., v nadaljevanju: OZ.

Ustavnega sodišča in zlasti aktualno prakso Vrhovnega sodišča, zato se do izpostavljenih čankov in mnenj podrobneje ne bo opredeljevalo. Enako velja za stališča tožnikov o vsebini hrvaške in druge tuje sodne prakse.

Nesporna dejstva

12. Med pravnima strankama ni sporno:

- prvi tožnik je kot kreditojemalec [redacted] 2007 s prvo toženko sklenil Pogodbo o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo, katere predmet je bil namenski – kredit (nakup [redacted] hiše) v višini [redacted] CHF, v evro protivrednosti po tečajnici Banke Slovenije – referenčni tečaji ECB za CHF na dan črpanja kredita, z rokom vračila v 120 mesečnih anuitetah v evro protivrednosti po tečajnici Banke Slovenije – referenčni tečaji ECB na dan plačila;

- prva anuiteta kredita po citirani kreditni pogodbi je zapadla [redacted] 2007, zadnja naj bi zapadla [redacted] 017, višina mesečne anuitete na dan sklenitve pogodbe je znašala [redacted] CHF;

- kreditna pogodba je določala obrestno mero v višini 12 mesečni CHF LIBOR in obrestno maržo višini 1,75 % p. a.;

- za zavarovanje terjatve kreditne pogodbe se je v korist prve toženke ustanovila zastavna pravica (hipoteka) na nepremičnini parcela št. [redacted] [redacted] lasti tožnikov, vsakega do deleža 1/2;

- tožnika anuitet nista redno plačevala, zato ju je banka opominjala;

- prvi tožnik, druga tožnica, [redacted] kot nov solidarni porok in družba [redacted] kot zastavitelj ter prva toženka so [redacted] 2014 sklenili Dodatek št. 1 h kreditni pogodbi, ki je bil [redacted] 2014 sklenjen tudi v obliki neposredno izvršljivega notarskega zapisa notarja [redacted]. S tem dodatkom so pogodbene stranke spremenile pogoje prvotne kreditne pogodbe in se dogovorile, da se neplačana glavnica v višini [redacted] CHF pripiše k novi glavnici, ki na dan sklenitve Dodatka št. 1 znaša [redacted] CHF. V zavarovanje terjatev tožene stranke je bila na v dodatku določenih nepremičninah v lasti zastavitelja [redacted] ustanovljena zastavna pravica v korist toženke, h kreditni pogodbi pa je pristopil nov porok [redacted]

- [redacted] 2016 je prva toženka terjatve iz kreditne pogodbe in dodatka prenesla na novega upnika, družbo [redacted]

- [redacted] 2018 je prvi tožnik izpolnil vse obveznosti po kreditni pogodbi in dodatku. Za poplačilo terjatve je moral hišo – nepremičnino za katero je najel

█

kredit, prodati (ta je od █ 2018 v lasti █ in ni več obremenjena s hipoteko v korist prve toženke).

O naravi kreditne pogodbe

13. Sodišče uvodoma pojasnjuje, da kreditna pogodba ni kompleksen finančni instrument, kot trdita tožnika. Cilj sporne kreditne pogodbe je pridobitev kredita, in ne investiranje ali špekuliranje z vrednostjo tuje valute, kot bo sodišče še pojasnilo.⁶ Sodišče tudi ugotavlja, da sta stranki v konkretnem primeru sklenili t. i. nepristni devizni kredit, pri katerem je kredit zaradi zavarovanja višine izpolnitev obeh pogodbenih strank zgolj indeksiran v tuji valuti. Ne gre torej za t. i. pristni devizni kredit, pri katerem bi bil predmet izpolnitve obeh strank (črpanje kredita in plačilo anuitet) s pogodbo določen v tuji valuti. V pogodbi je namreč izrecno dogovorjeno, da so izpolnitve obeh strank vezane na protivrednosti po tečajnici Banke Slovenije – referenčni tečaji ECB na dan izpolnitve, kar predstavlja klasično valutno klavzulo po prvem odstavku 372. člena OZ.⁷
14. Sodišče tudi lahko sprejme sklep, da gre pri sklenjeni kreditni pogodbi za potrošniško pogodbo oz. sta jo sklenila tožnika kot potrošnika, saj sta pogodbo sklenila kot fizični osebi in za namen zunaj njune poklicne ali pridobitne dejavnosti (drugi odstavek 1. člena ZVPot). Kredit sta potrebovala za nakup █ hiše, prvi tožnik pa je ob zaslišanju pojasnil, da sta z drugo tožnico █ hišo kupovala za namen ureditve stanovanjskega problema (v hiši sta živela in to je bila ob nakupu njuna edina nepremičnina). Sodišče ni našlo razlogov, da mu glede tega ne bi verjelo.

Glede kavze pogodbe

15. Skladno s 1065. členom Zakona o obligacijskih razmerjih⁸ (ki se uporablja glede na drugi odstavek 1061. člena OZ) se banka s kreditno pogodbo zaveže dati uporabniku kredita na voljo določen znesek denarnih sredstev za določen ali nedoločen čas, v določen namen ali brez določenega namena, uporabnik pa se zavezuje plačevati banki dogovorjene obresti in dobljeni znesek denarja vrniti v času in na način, ki sta določena v pogodbi. Pogodbene stranke so se v Kreditni

⁶ O tem se je že izreklo Vrhovno sodišče (Sklep II Ips 201/2017, z dne 7. 5. 2018), ki se je sklicevalo na stališče, zavzeto v sodbi Sodišča Evropske unije C-312/14 z dne 3. 12. 2015, Banif Plus Bank Zrt. proti Márton Lantos in Mártonné Lantos. SEU je v tej pojasnilo, da odobritve in vračila kredita ni mogoče opredeliti kot „investicijske storitve in dejavnosti“ v smislu 2. točke prvega odstavka 4. člena Direktive 2004/39 o trgu finančnih instrumentov (t.i. Direktiva MiFID).

⁷ Pogodbeni stranki se lahko dogovorita, da se višina dolžnikove denarne obveznosti določi glede na spremembe cen za blago in storitve, izraženih z indeksom cen, ki ga ugotavlja pooblaščen organizacija (indeksna klavzula), ali glede na gibanje tečaja tuje valute (valutna klavzula), ali glede na spremembe drugih cen, če ni takšen dogovor v nasprotju z zakonom (prvi odstavek 372. člena OZ).

⁸ Ur. l. SFRJ, št. 29/1978 do 57/1989, v nadaljevanju ZOR.

pogodbi (priloga A 3) zavezale prav slednje; banka daje, tožnika pa sprejmeta denar [REDACTED] CHF, v evro protivrednosti po tečajnici Banke Slovenije – referenčni tečaj ECB na dan črpanja kredita, prejemata ga za nakup [REDACTED] hiše. Za čas kreditiranja so dogovorjene obresti (4. točka pogodbe). Namen pogodbe je torej jasen in viden navzven. Tožnika sta od banke prejela na posodo denar, ki ga bosta porabila za namen nakupa hiše, vrnila ga bosta v določenem številu obrokov, morala bosta plačati tudi obresti. Kavza, pravni smisel (namen) ustreza zasledovanemu namenu, ki ga izraža pojem te pogodbe: pridobitev denarja za financiranje od kreditodajalca in kreditojemalčeva vrnitev denarja z obrestmi, kar predstavlja dajalčev zaslužek, ki je razlog odobritve kredita⁹. Sodišče pojasnjuje, da valutna klavzula ni prepovedana in niti ZPotK niti devizna zakonodaja v času sklenitve pogodbe nista prepovedovala ali omejevala sklepanja kreditnih pogodb v tuji valuti. O tem se je tudi že jasno izreklo Vrhovno sodišče¹⁰. Drži, da s sklenitvijo kredita v tuji valuti postane obveznost posojilojemalca odvisna od gibanja tečaja tuje valute. V tem smislu res gre za aleatorno pogodbo. Vendar pa je sklenitev aleatorne pogodbe dopustna, četudi bi bilo tveganje precejšnje ali neobvladljivo¹¹, kot pravilno navaja prva toženka. Ugovor nedopustnosti pogodbene kavze tako ne more biti utemeljen.

O zastaranju in pravnem interesu tožnikov

16. Prva toženka se je dajatvenemu zahtevku med drugim upirala tudi s samostojnim ugovorom zastaranja in sicer tako po kondikcijski kot odškodninski podlagi. Sklicevala se je na sodno prakso in menila, da je za odgovor na vprašanje o tem, kdaj prične teči zastaralni rok za kondikcijske (odškodninske) terjatve bistveno, kdaj je pogodbeni stranka izvedela oziroma bi glede na svojo dolžno skrbnost v pravnem prometu morala vedeti za dejanske okoliščine, ki po njenih trditvah vzpostavljajo dejanski stan posamezne pravne norme o ničnosti pogodbe (subjektivno zavedanje stranke). Trdi, da je začetna mesečna anuiteta kredita v EUR 2008 znašala [REDACTED] EUR, avgusta 2010 že [REDACTED] EUR, avgusta 2011 pa je bila na praktično enaki ravni, kot nato leta 2015, ko tožnika trdita, da naj bi šele zaznala spremembe menjalnega tečaja. Tožnika sta zato z gotovostjo lahko vedela za okoliščine ničnosti kreditne pogodbe že od avgusta 2011 dalje. Opozarja še na stališče pravne teorije, po katerem pravica do uveljavljanja ničnosti sicer ne ugasne (93. člen OZ), a je v razmerju med strankama treba upoštevati načelo vestnosti in poštenja, na podlagi katerega mora stranka, ki se namerava sklicevati na ničnost, notificirati drugi stranki svoj namen. Tožnika v konkretnem primeru tega nista naredila.
17. Tožnika zastaranju nasprotujeta. Kot absurdno ocenjujeta trditev prve toženke, da naj bi že od avgusta 2011 dalje vedela za okoliščine, na katerih temelji ničnostni zahtevek, tožena stranka kot banka pa naj tega ne bi vedela. Opozorita

⁹ Primerjaj Sodbo Vrhovnega sodišča II Ips 218/2004, z dne 16. 6. 2005.

¹⁰ Sklep Vrhovnega sodišča II Ips 201/2017, tč. 12 obrazložitve.

¹¹ Prav tam, tč. 16 obrazložitve.

na sodno prakso Vrhovnega sodišča, ki se je izrekla, da o kondikcijski terjatvi zaradi ničnostne pogodbe ni mogoče govoriti, dokler se „popolnoma ne izjalovi pričakovanja“ posameznega tožnika, ki se nanašajo na okoliščine, ki vplivajo na ničnost pogodbe (sodba Vrhovnega sodišča II Ips 226/2014). Podobno velja tudi glede škode. Jasno oblikovanje zavedanja o možnih posledicah pravnega posla z vsebino, kot jo ima kreditna pogodba pri laičnih tožnikih, zagotovo ne more biti vezana na tečajne spremembe do avgusta 2011. Do njih je prišlo v relativno zgodnji fazi izpolnjevanja kreditne pogodbe, ko še ni moglo biti znano, v kombinaciji z dolgoročnostjo kreditnega razmerja, ali se bodo te tečajne spremembe ustalile ali ne in tudi ne, ali se bodo valutni tečaji gibali v povratni smeri in izravnali prejšnja negativna gibanja v prid tečaja CHF v razmerju z EUR. Glede notifikacijske dolžnosti opozarjata, da ta na ničnost ne more imeti nobenega učinka v smislu kakršnegakoli omejevanja uveljavljanje zahtevkov iz tega naslova. Sicer pa sta tožnika notificirala prvi toženki, da se sklicujeta na ničnost že s tem, ko sta vložila tožbo in je bila ta prvi toženki tudi vročena.

18. Ugovor zastaranja ni utemeljen. OZ nima določb o zastaranju zahtevkov iz neupravičene obogatitve. Ustaljeno in enotno stališče pravne teorije in sodne prakse je, da so kondikcijski zahtevki, ki izvirajo iz izpolnitve ničnih pravnih poslov, zastarljivi, in da zanje velja splošen (petletni) zastaralni rok. Vprašanje pa je, kdaj ta rok začne teči. O tem se je že izreklo Vrhovno sodišče v zadevi II Ips 14/2020. Opozorilo je, da je v tovrstnih sporih treba upoštevati, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske moči in ravni obveščенosti, zaradi česar privoli v pogoje, ki jih je prej sestavil prodajalec ali ponudnik, ne da bi imel možnost vplivati na njihovo vsebino. Upošteva tudi razlago SEU v zadevi C-698/18 in C-699/18 je pojasnilo, da zaveza nacionalnim sodiščem, da morajo upoštevati možnost, da potrošniki ne vedo, da je pogoj v pogodbi, sklenjeni s prodajalcem ali ponudnikom, nepošten ali da ne razumejo obsega svojih pravic, ki izhajajo iz Direktive 93/13, narekuje zaključek, da je treba dati potrošniku na razpolago razumen čas, v katerem se v zvezi s spornim razmerjem ne seznanijo le z vsemi pomembnimi dejanskimi okoliščinami, pač pa tudi z njihovimi pravnimi posledicami in s svojim pravnim položajem.
19. Prav upoštevanje možnosti, da potrošniki ne vedo ali da ne razumejo obsega svojih pravic, se izkazuje tudi v tej zadevi. Tožnika sta že v tožbi (smiselno) trdila, da sta za okoliščino bistvenega preplačila kredita (kar kaže na znatno neravnotežje v medsebojnih pravicah in obveznostih po kreditni pogodbi, ki je zato nična) izvedela v oktobru 2016, ko sta banki plačala več [redacted] kot sta od nje sploh prejela [redacted]. Tudi sta trdila (str. 30 prve pripravljalne vloge, list. št. 100 spisa), da jima je šele v letu 2015, ob tedanji drastični spremembi tečaja, ko se je razmerje CHF/EUR približalo razmerju 1:1, postalo znano, da je verjetno, da so se zanj neugodne tečajne spremembe ustalile in da gibanje valutnih tečajev, ki bi v povratni smeri izravnala prejšnja

negativna gibanja v prid tečaja CHF v razmerju z EUR, ne bo več. Toženka priznava, da je v letu 2015 res prišlo do drastične spremembe v razmerju CHF/EUR (kar je tudi sicer splošno znano - odmrznitev tečaja CHF 15. 1. 2015¹²). Prav tako trdi, da ni mogla (z gotovostjo) napovedati gibanja tečaja CHF/EUR za naprej. Ob taki argumentaciji bi bilo zato nelogično in povsem neživljenjsko zaključiti, da bi tožnika kot laika v letu 2011 (že) morala vedeti, da je z njuno pogodbo nekaj hudo narobe (je nična). Sodišče zato ni podvomilo v izpoved tožnika, da se je tečaj spreminjal v njuno škodo postopoma, ko pa je ta šel na 1:1, torej ko je bil „frank isto kot euro, takrat pa se nam je stvar čisto podrla“ (zato sta v letu 2018 hišo morala prodati, da sta kredit odplačala). Zato lahko sklene, da je bilo prav leto 2015 tisto, ki ga lahko šteje kot začetek teka zastaralnega roka za vložitev kondikcijskega zahtevka. Tožba, ki sta jo tožnika vložila 15. 1. 2020, je zato pravočasna. Prav tako je pravočasna, če sodišče upošteva kot podlago dajatvenega zahtevka pravila o terjatvi za škodo, ki je nastala s prekršitvijo pogodbene obveznosti. Ta prav tako zastara v splošnem pet letnem zastaralnem roku (drugi odstavek 352. člena OZ v povezavi s 346. členom OZ).

20. Tudi ugovor toženke, da tožnika nimata pravnega interesa na ugotovitev ničnosti spornih pravnih poslov, glede na to, da je obveznost po kreditni pogodbi oz. dodatku plačana, ni utemeljen. Tožnika sta skupaj z ničnostnim zahtevkom postavila še dajatveni zahtevek, saj trdita, da sta plačala preveč in zahtevata razliko. Njun pravni interes je s tem nedvomno podan.

Glede ničnosti pogodbe zaradi kršitve pravic potrošnikov

21. Tožnika v bistvenem kot sporno izpostavljata dogovorjeno valutno klavzulo in posledice, ki iz tega izhajajo. Pri pogodbenem pogoju, po katerem je izplačilo kredita in njegovo vračilo vezano na CHF, gre za t. i. vsiljen glavni pogodbeni pogoju. Ne drži stališče toženke, da je šlo pri dogovorjeni valutni klavzuli za individualno oziroma posamično dogovorjen (torej nevsiljen) pogodbeni pogoju, ki bi se v vsakem primeru lahko izognil takšni presoji,¹³ saj gre za primer, ko banka potrošniku ponudi na voljo več pogodbenih klavzul (npr. kreditno pogodbo z valutno klavzulo v EUR oziroma v CHF), vendar gre pri vsaki od njih, po tem, ko se potrošnik za eno odloči, za tipsko in vnaprej pripravljeno obliko pogodbenih pogojev. Tako stališče je zavzeto tudi v zadevi SEU C-186/16 *Andrić*.
22. V času sklenitve pogodbe veljavni ZVPot je v 22. členu določal, da se za pogodbene pogoje po tem zakonu štejejo vse sestavine pogodbe, ki jih določijo podjetje, zlasti tiste, ki so določene v obliki formularne pogodbe ali splošnih

¹² Jasno je, da že sama odmrznitev tečaja ni mogla v istem dnevu povzročiti zavedanja vseh razsežnosti tega ukrepa, zlasti ne pri potrošnikih kot laikih in je bilo gotovo treba vsaj nekaj časa, da so se zavedeli posledic tega ukrepa na njihove kreditne obveznosti. Prvi tožnik je namreč po poklicu [redacted]

¹³ Zlasti odločba Vrhovnega sodišča II Ips 195/2018.

pogojev poslovanja, na katere se pogodba sklicuje. Pogodbeni pogoji zavezujejo potrošnika le, če je bil pred sklenitvijo pogodbe seznanjen z njihovim celotnim besedilom. Šteje se, da je bil potrošnik seznanjen s celotnim besedilom pogodbenih pogojev, če ga je nanje podjetje izrecno opozorilo in če so mu bili dostopni brez težav. Pogodbeni pogoji iz prvega odstavka tega člena morajo biti jasni in razumljivi. Nejasna določila je treba razlagati v korist potrošnika. V 23. členu je isti zakon določal, da podjetje ne sme postavljati pogodbenih pogojev, ki so nepošteni do potrošnika ter, da so taki pogodbeni pogoji nični. V prvem odstavku 24. člena ZVPot pa je bilo določeno, kdaj se pogodbeni pogoji štejejo za nepoštene; če v škodo potrošnika povzročijo znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank ali povzročijo, da je izpolnitev pogodbe neutemeljeno v škodo potrošnika ali povzročijo, da je izpolnitev pogodbe znatno drugačna od tistega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval ali nasprotujejo načelu poštenja in vestnosti. Kot je že v praksi SEU¹⁴ in Vrhovnega sodišča¹⁵ zavzeto stališče, je presoja nepoštenosti pogoja odvisna od izpolnitve pojasnilne dolžnosti.

a) Pojasnilna dolžnost

23. Izpolnitev pojasnilne dolžnosti toženke v predpogodbeni fazi se nanaša na vprašanje ali je banka tožnikoma pred sklenitvijo sporne pogodbe ustrezno pojasnila vsebino in posledice sklenitve kreditne pogodbe v CHF tako, da sta lahko razumela tveganje, ki izhaja iz kreditnega posla in ga s sklenitvijo kreditne pogodbe v tuji valuti tudi sprejemata. Kriterije v zvezi z obsegom pojasnilne dolžnosti bank je začrtalo SEU. V zadevi C-186/16 – Andriuc je v okviru razlage pojma pojasnilne dolžnosti poudarilo, da bi morale posredovane informacije vsebovati vsaj to, kako bi na obroke za odplačilo kredita vplivala *zelo velika deprecijacija* domače valute in povečanje tujih obrestnih mer. Zahteva po opozorilu na možnost zelo velike deprecijacije domače valute ne izhaja zgolj iz priporočila Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB), temveč tudi neposredno iz Direktive 93/13.¹⁶ To se smiselno ujema z (pre)ostalimi zaključki glede vsebine pojasnilne dolžnosti po Direktivi 93/13, kot jih je izpostavilo SEU in sta jih v svojo sodno prakso prenesla tudi Vrhovno sodišče¹⁷ in nazadnje Ustavno sodišče v odločbi Up-14/21-30 z dne 13. 1. 2022. Ni torej dovolj, da je kreditojemalec seznanjen z možnostjo zvišanja ali znižanja vrednosti tuje valute, temveč mora prejeti informacije takšne intenzitete (kakovosti), da bo zmožen oceniti potencialno *znatne ekonomske posledice*¹⁸ pogodbenega pogoja za njegove finančne obveznosti; zavedati se mora, da prevzema valutno tveganje, ki

14 Zlasti zadeve Paribas C-609/19 in združene zadeve C-776/19 do C782/19.

15 Posebej v zadnjih aktualnih sodbah II Ips 18/2022 in II Ips 8/2022.

16 Evropska Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. 4. 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah.

17 Prim. izhodišča Vrhovno sodišče v zadevah II Ips 197/2018, II Ips 195/2018, II Ips 197/2018, II Ips 201/2017, II Ips 141/2017 in II Ips 32/2019.

18 Zadeva Andriuc, 51. točka obrazložitve.

ga bo ob devalvaciji valute, v kateri prejema dohodke, *morda težko nosil*¹⁹; da to med drugim pomeni pregledno pojasnjeno konkretno delovanje mehanizma²⁰, v katerega spada zadevni pogoj. Zahteva, da je kreditojemalec, na podlagi informacij, ki jih je prejel od kreditodajalca, zmožen oceniti „znatne“ ekonomske posledice oziroma da se zaveda, da prevzema valutno tveganje, ki ga bo morda „težko“ nosil, (inherentno) vključuje, da je opozorjen tudi na možnost in vpliv „zelo velike“ deprecije domače valute na obroke za odplačilo kredita. V takšnem obsegu je tudi Ustavno sodišče v zgoraj omenjeni odločbi razlagalo pojem pojasnilne dolžnosti. Poudarilo je, da morajo biti pojasnila take narave, da lahko povprečen potrošnik na njihovi podlagi oceni potencialno znatne ekonomske posledice takega pogoja na njegove finančne obveznosti. Ključno je, da ima povprečen potrošnik na voljo takšne informacije, ki mu omogočajo oceno (oz. razumevanje) dejanskega tveganja, ki mu je izpostavljen v celotnem pogodbenem obdobju v primeru velikega znižanja vrednosti valute, v kateri prejema dohodek, oziroma zavedanje dejanskih ekonomskih posledic vpliva zelo velike deprecije domače valute na njegove kreditne obveznosti.

24. Sodišče uvodoma pojasnjuje, da ni odločilno, koliko sestankov in informativnih razgovorov sta se tožnika udeležila pri toženki pred sklenitvijo sporne kreditne pogodbe, niti to, kakšna opozorila naj bi jima v zvezi s kreditno pogodbo podal notar. Ključno je namreč, da *banka* potrošnika ustrezno informira. Tudi pojasnjuje, da je položaj tožnikov treba ocenjevati v luči povprečnega potrošnika. Pojem potrošnika v smislu 2. člena Direktive je objektivni in neodvisen od njegovih konkretnih znanj ali informacij, s katerimi dejansko razpolaga. Banka mora vsem kreditojemalcem posredovati vse znane informacije, ki omogočajo oceno ekonomskih vplivov spornega pogoja na njegove finančne obveznosti. Sodišče sicer ni imelo pomisleka, da tožnika ne bi izpolnjevala standarda povprečnega potrošnika.²¹
25. Tožnik je zaslišan izpovedal, da sta si z ženo ogledala hišo, ki je bila zanj zanimiva in sta potrebovala kredit. Po nasvetu znanca je šel po informacije k prvi toženki, takrat [REDACTED] Kredit v CHF mu je bil predstavljen kot tisti, ki ima najbolj ugodno obrestno mero. Ker je bil do tega nekoliko skeptičen so mu naredili izračun tudi za kredit v evrih, a za tega ni bil kreditno sposoben. Vendar so mu ob tem povedali, da je kredit v CHF v redu, da je to precej stabilna zadeva, obresti so tako ugodne, da bo kljub temu še vedno na boljšem (kot če bi vzel evrski kredit – opomba sodišča) in da ima tudi veliko bančnih uslužbencev ta kredit. Na podlagi tega se je odločil, za najem kredita v CHF. Na vprašanje sodišča, če je bilo kaj govora o tem, da je švicarski frank tuja valuta, je pojasnil, da „ja, ampak oni so nam to prodali tako, kot svežo žemljico“. Ponovil je, da so mu predstavili, da je ta kredit super, obresti so nizke in da mu svetujejo naj

¹⁹ Prav tam, 50. točka obrazložitve.

²⁰ Prav tam, 45. točka obrazložitve.

■
—
■

vzame kredit v CHF. Glede tečaja mu je bilo rečeno, da se ta lahko malo spreminja, a so mu zagotovili, da se kredit v CHF gotovo bolj splača kot kredit v EUR. Edino pri notarju je bilo prebrano, da obstaja neko tveganje, ko so podpisovali pogodbo pa (valutnega) tveganja nihče ni omenil. Da bi lahko šlo kaj zelo narobe, ni bilo govora.

26. Tudi druga tožnica je v svojem zaslišanju izpovedala, da se je ob sklepanju kreditne pogodbe, glede na pojasnila in zagotovila, ki jih je na banki prejela, počutila varno. Referenti, s katerimi sta kontaktirala, so jima zagotovili, da je kredit v CHF „normalen“, da imajo tudi sami kredit v frankih in da se večina strank odloča za te kredite, ker je dobra ponudba. Ni imela razloga, da jim ne bi verjela in kot je povedala, ni imela niti „odtenka dvoma“, da bi lahko šlo kaj narobe. Podali so odločna zagotovila, da je to stabilna zadeva in da res ni (posebnega - opomba sodišča) pričakovati. Sploh pa nihče ni pričakoval tega, kar se je potem zgodilo.
27. Sodišče izpovedi tožnikov ocenjuje za povsem prepričljivi in jima v celoti verjame. Prva toženka sploh ni zatrjevala, da bi tožnikoma pojasnila, kako bi na obroke za odplačilo kredita in s tem na potencialni velik vpliv na njen ekonomski položaj vplivala zelo velika depreciacija EUR v razmerju do CHF. V prvi pripravljalni vlogi (red. št. 37 spisa, str. 135) celo izrecno trdi, da ni mogla pričakovati apreciacije CHF v takšnem obsegu (kot je prišlo do nje v letih 2011 in 2015), prav tako ni mogla vedeti, da se tveganje dolgoročno ne bo realiziralo v korist tožnikov. *Posledično ji zato ni mogoče očitati, da je informacije zlonamerno prikrivala.* Takšna dikcija pa implicitno vsebuje trditev, da tožnikov na možnost velike apreciacije CHF v razmerju do EUR oz. t. i. črnega scenarija ni opozorila. Slednje je sodišče lahko ugotovilo tudi iz izpovedi obeh bančnih uslužbencev, ki ju je zaslišalo. [REDACTED] ki je kot bančna referentka s tožnikoma sodelovala pri sklepanju sporne kreditne pogodbe, se sicer tožnikov ni spomnila, tudi ne podrobnosti o tem, na kakšen način so se sklepali krediti v CHF. To je po oceni sodišča povsem življenjsko prepričljivo, glede na to, da je kot referentka sodelovala pri sklepanju pogodb (z različnimi) strankami, medtem, ko je bil za tožnika to njun prvi kredit. A na vprašanje sodišča, če ji je glede sklepanja kreditnih pogodb v CHF ostalo kaj posebnega v spominu, je izpovedala, da so se stranke večinoma odločale za tak kredit, ker so dobile višji znesek kredita. V ničemer pa ni izpostavila, da bi pri tovrstnih kreditih šlo za take posle, ki bi terjali dodatna opozorila strankam. Kot je pojasnila, posebnih izobraževanj ali posebnih navodil glede teh kreditov ni bilo. Prav tako pa je potrdila, da je tudi sama imela kredit v CHF, čeprav ni mogla potrditi ali ovreči izpovedi tožnika, da naj bi mu ob sklepanju pogodbe povedala, da ima tudi sama tak kredit.
28. [REDACTED] e bil vodja poslovne enote prve toženke v [REDACTED] v času, ko je prvi tožnik tam sklenil sporno kreditno pogodbo. Zaslišan je izpovedal, da so stranki,

ki se je zanimala za kredit, predstavili celotno ponudbo kreditov, opozorili so, da je kredit v švicarski frankih drugačen kot v tolarjih, prisotno je valutno tveganje. Strankam so povedali, da gre tečaj lahko na slabše, lahko gre na boljše, za koliko nihče ni vedel, do takrat pa na slabše ni šlo. Sicer je dodal, da „obstaja pa vedno varianta, možnost, da gre tako kot pri vrednostnih papirjih.“ Tudi sam je imel kredit v švicarskih frankih, zanj je povedal svojim prijateljem in pooblaščenju prve toženke je potrdil, da je v predhodnih zaslišanjih pred sodiščem izpovedal, da če bi pričakoval, da bo tveganje veliko, sam kredita v švicarskih frankih ne bi vzela. Sicer je bil (kot kreditojemalec) opozorjen, da ni isto, kot če jemlješ kredit v valuti, v kateri prejemaš prihodke. Sodišče ni imelo razloga, da bi v njegovo izpoved podvomilo, razen glede primerjave kredita z vrednostnimi papirji, kot bo pojasnilo.

29. Ob povzetem pa lahko nedvomno zaključiti, da prva toženka svoje pojasnilne dolžnosti do tožnikov ni izpolnila. Tožnikoma sploh ni posredovala informacij, na podlagi katerih bi lahko ocenila znatne ekonomske posledice zaradi nepredvidljivega gibanja tečaja, niti ju ni seznanila vsaj s tem, kako bi na obroke za odplačilo kredita in s tem na potencialni velik vpliv na njen ekonomski položaj vplivala zelo velika depreciacija EUR v razmerju do CHF. Kot izpostavljeno zgoraj, banka tovrstnih opozoril sploh ni dajala oz. temu v takratnih (ugodnih) razmerah ni bila posvečena nobena pozornost. Prevladale so le pozitivne plati, predvsem večji znesek kredita. Če namreč niti vodja poslovne enote ni pomislil na možnost črnega scenarija, je še toliko manj verjetno, da bi to vedeli referenti, ki so sklepali pogodbe in to prenesli strankam. Izpoved pričē [REDACTED] da vedno obstaja možnost, da gre tako kot pri vrednostnih papirjih, torej, da lahko vlagatelj lahko vse izgubi, je po oceni sodišča le komentar pričē, da naj bi bilo tako na splošno. Gotovo pa ne v smislu, da bi stranke – konkretno tudi tožnika na to opozarjali, sploh ob tem, da se pričā niti sama tega ni zavedala, ko je sklenila kreditno pogodbo v CHF (saj v nadaljevanju pove, da kredita ne bi vzela, če bi se tveganja zavedala). Tožnikoma sodišče zato verjame, da jima je bil sporni kredit predstavljen kot ugoden in varen - da gre za stabilno valuto, zlasti ob dokazani okoliščini, da so kredite najemali tudi sami bančni uslužbenci. Prav tako jima verjame, da sta bila opozorjena zgolj na možnost, da višina mesečne anuitete lahko v manjši meri zaniha v pozitivno ali negativno smer, da bi prejela opozorila, da sprememba tečaja lahko bistveno vpliva na porast glavnice (preračunano v EUR, v kateri tožnika prejema prihodke), kar je eden glavnih očitkov tožnikov, pa evidentno ni bilo govora. Na podlagi takih pojasnil tožnika nista mogla sprejeti preudarne odločitve. Ali kot je povzel v izpovedi prvi tožnik, mislil je, da je pogodbo razumel, očitno pa je, da je ni. Sodišče je zato v nadaljevanju opravilo še test o poštenosti spornega pogodbenega pogoja.

b) nepoštenost glavnega pogoja

30. Sodišče EU je v zadevi Andriciuc pojasnilo, da je presojo nepoštenosti treba

opraviti glede na trenutno, v katerem je bila pogodba sklenjena, pri čemer je treba upoštevati vse okoliščine, ki bi jih banka lahko poznala ob sklenitvi pogodbe in bi lahko vplivale na njeno poznejše izvajanje, saj pogoj lahko pomeni neravnotežje med strankami, ki se pokaže šele med izvajanjem pogodbe. Pogoj o vračilu kredita v tuji valuti lahko ob devalvaciji nacionalne valute breme tečajnega tveganja nalaga potrošniku. Nacionalno sodišče mora ob upoštevanju vseh okoliščin konkretne zadeve ter zlasti strokovnega znanja in izkušenj banke glede mogočih sprememb menjalnih tečajev in tveganj pri posojilih v tuji valuti presoditi, ali je banka ravnala v dobri veri ter obstoj morebitnega znatnega neravnotežja med pravicami in obveznostmi strank.

31. Vrhovno sodišče je v zadevi II Ips 8/2022 pojasnilo, da je za nepoštenost pogodbenega pogoja dovolj, da se življenjski primer prilega eni od štirih alinej iz prvega odstavka 24. člena ZVPot. Merilo dobre vere je v kontekstu presoje nepoštenosti pogodbenih pogojev objektivno, tako v vsebinskem kot v postopkovnem pogledu. Dobra vera z vsebino, kot je opredeljena v Direktivi 93/13, je zato kršena, če ponudnik pri vključitvi pogodbenega pogoja ne ravna skladu s profesionalno skrbnostjo *ali* če pogoj za potrošnika vzpostavlja breme, ki nasprotuje pošteni in pravični tržni praksi. *Zadostuje, da bi se ponudnik ob profesionalni skrbnosti lahko zavedal škodljivih posledic za potrošnika, tudi če se jih v resnici ni, niti jih ni želel. Za sklep, da banka ne zadosti zahtevam dobre vere (vestnosti in poštenja), zadošča, da banka poda pojasnila, ki ne ustrezajo zahtevam profesionalne skrbnosti; še toliko bolj pa to velja, če pojasnil sploh ne da ali pri pojasnjevanju celo zavaja potrošnika.*²² Treba je upoštevati, da glavni predmet obveznosti že ob pomanjkljivi pojasnilni dolžnosti postane nejasen (nepregleden), kar pojmovno pod legitimen vprašaj postavlja tudi soglasje volj o bistvenih vsebinah pogodbe (15. člen OZ).
32. Sodišče ugotavlja, da je v konkretni zadevi obseg pojasnil, ki jih je banka dala tožnikoma ob sklenitvi kreditne pogodbe tako pomanjkljivo izvedena, da nikakor ne ustrezajo zahtevam profesionalne skrbnosti. Tožniku, ki ni bil kreditno sposoben za znesek kredita v EUR je zavajala z zagotovili, da mu ugodnejša obrestna mera daje boljše rezultate od evrskega kredita, pri čemer pa je izpustila opozorila na pasti valutnega tveganja. Tožnikoma so dali ustna zagotovila, da gre za kredit, pri katerem se anuiteta ne bo bistveno spreminjala, da je kredit varen, saj ga imajo tudi bančni uslužbenci, ob tem pa jima valutno tveganje le omenili. To pa nasprotuje načelu vestnosti in poštenja. Od banke kot profesionalne institucije se res ne pričakuje, da bo napovedala gibanje tečaja za vnaprej, pričakuje pa se, da stranke opozori na valutno tveganje. Zgolj opozorilo, da se tečaj lahko spremeni, ni dovolj. Kot se je izreklo Vrhovno sodišče, je od banke kot profesionalne finančne institucije mogoče pričakovati, da ima glede na pretekle izkušnje (potek gospodarskih kriz in finančnih zlomov v preteklosti) zavedanje in

²² Točka 56. obrazložitve, pri čemer se Vrhovno sodišče sklicuje na svoj sklep v zadevi II Ips 18/2022, 31. in 32. točka obrazložitve.

tudi pričakovanje, da v daljšem časovnem obdobju nastopijo dogodki, ki bodo močno pretresli valutni trg. Nasprotna logika bi pomenila, da se finančni sektor ni ničesar naučil ob finančnih zlomih in je lahko vedno znova nepripravljen in presenečen ob vsakem dogodku, ki zamaja valutna razmerja.²³ O tem, da se lahko zgodi tudi zelo velika depreciacija EUR v razmerju do CHF in kako bi ta na položaj tožnikov vplivala, kot ugotovljeno, pri tožnikih ni bilo niti govora, banka pa je tožnika zavajala z obljubami, da gre za varen in ugoden kredit. Tak pogodbeni pogoj je nedvomno nepošten, nepošteni pogoji pa so nični.

33. Sodišče je zato ugodilo zahtevku tožnikov na ugotovitev, da sta Pogodba o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo št. [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007 in Notarski zapis SV [REDACTED] 2007, nična. Posledično sta nična tudi Dodatek št. 1 k Pogodbi o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo št. [REDACTED] dne [REDACTED] 2014 in Notarski zapis [REDACTED] z dne [REDACTED] 2014, ki temeljita na nični kreditni pogodbi. Citirani dodatek je bil namreč sklenjen le zaradi spremembe zavarovanja kredita in pristopa solidarnega poroka [REDACTED] k pogodbi, pogodbeni pogoj glede načina odplačevanja glavnice kredita v CHF, to je v obrokih v evro protivrednosti po tečajnici banke Slovenije - referenčni tečaj evropske centralne banke (ECB) na dan plačila, pa je ostal nespremenjen (5 alinea 1. člena Dodatek št. 1 k Pogodbi o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo št. [REDACTED]).
34. Do ostalih navedb pravnih strank, ki so zunaj te delne odločitve, se sodišče ob gornjih razlogih zato ni izrekalo.

Stroški postopka

35. Odločitev o pravnih stroških je sodišče pridržalo za končno odločbo, ko bo znano, kakšen je bil celotni uspeh pravnih strank v tem postopku (164. člen ZPP).

PRAVNI POUK:

Zoper to sodbo je dopustna pritožba v roku 30 dni od dneva prejema pisnega odpravka. Pritožba se vloži pisno pri tem sodišču, v dveh izvodih. O pritožbi bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba mora vsebovati navedbo sodbe, zoper katerega se vlaga, izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika. Če je pritožba nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, jo sodišče zavrže, ne da bi pozvalo vložnika, da jo popravi ali dopolni. Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodne takse, se šteje, da je pritožba umaknjena. V primeru, da stranka vloži

²³ Sodba Vrhovnega sodišča II Ips 8/2022, tč. 70 obrazložitve.

²⁴ Pogodba o zavarovanju je akcesorna kreditni pogodbi.

pritožbo po pooblaščenju, mora biti ta odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, sicer sodišče pritožbo zavrže.

Ljubljana, 3. julij 2023

Sodnica:
mag. Mirjana Reberc, l. r.

